

VOOR EEN BEZIELD LEVEN

Nieuw!

OMG

ZINGEVING &
SPIRITUALITEIT

De mythen en
sagen van het
prachtige IJsland

WINTERVERTELLING
DOOR JAN TERLOUW

*Deze mensen hadden
een mystieke ervaring*

DE LESSEN VAN
JEANNE D'ARC

De zin van het bestaan

Een filosoof, een theoloog
en een schrijver in gesprek

Waar hemel
en aarde elkaar
ontmoeten

5

adembenemende
WONDEREN

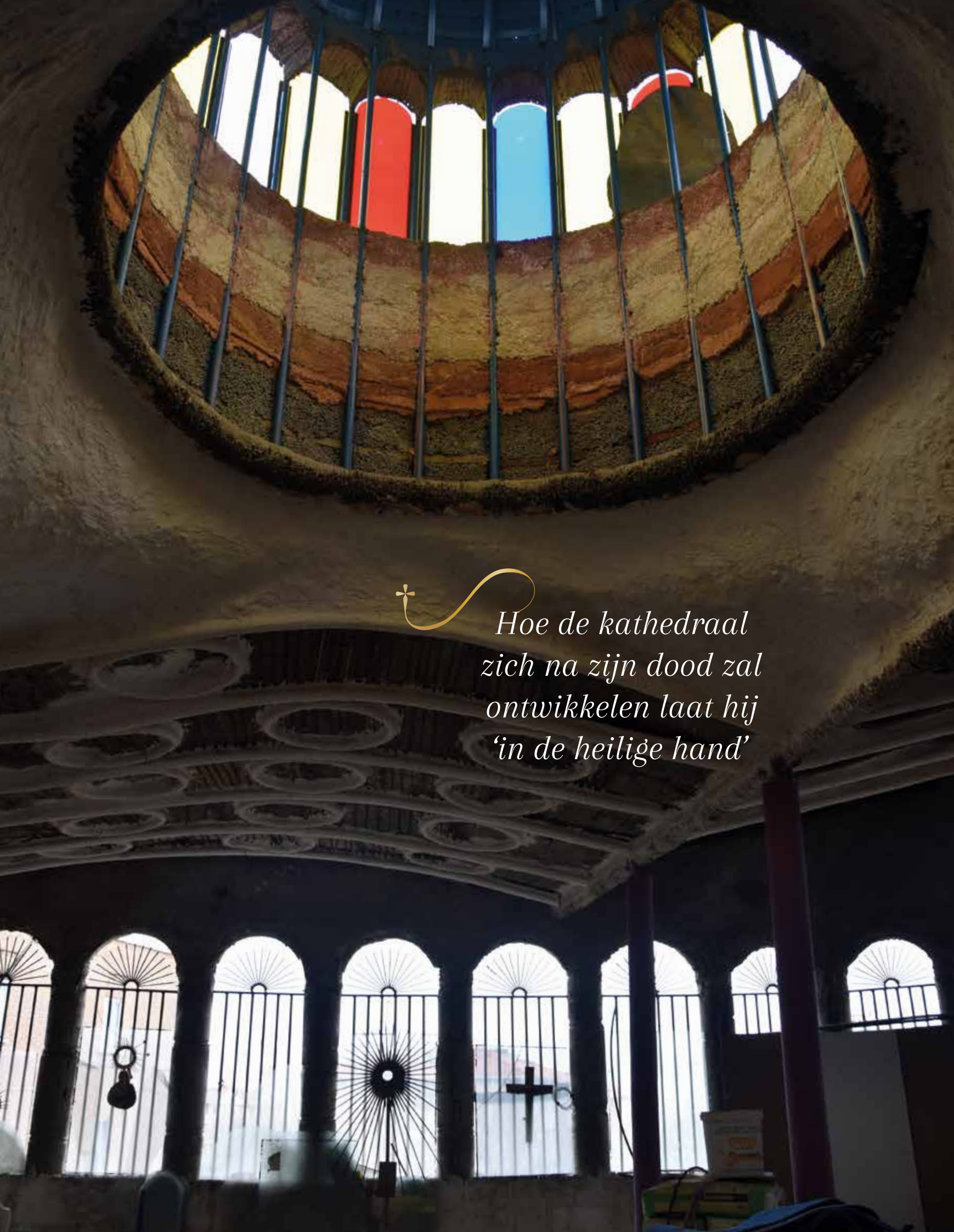
De kathedraal van Don Justo

GODSWONDER

Hij wilde zijn leven volledig in dienst stellen van God en daarom startte de voormalige monnik met de bouw van een kathedraal. Don Justo is inmiddels 95 jaar oud en nog lang niet klaar met zijn missie.

TEKST: JULIËTTE EICHOLTZ | FOTOGRAFIE: SUSANA GIRÓN, INZETJES: SHUTTERSTOCK

*Hoe de kathedraal
zich na zijn dood zal
ontwikkelen laat hij
‘in de heilige hand’*

Mejorada del Campo was een dorpje van niks en zou dat tot in de eeuwigheid zijn gebleven als een van zijn bewoners, Justo Gallego Martínez, geen tuberculose had gekregen in zijn tijd als lekenbroeder in het klooster. Het is 1960 en de broeders besluiten in goed overleg dat het verstandiger is als de uiterst religieuze Justo de abdij verlaat. Hij doet een gelofte: als hij zijn ziekte overleeft, zal hij een kerk oprichten ter ere van Nuestra Señora del Pilar, tot wie hij veel bidt. Want het is duidelijk voor hem dat hij het leven dat hem rest geheel in dienst wil stellen van God. Nu dat niet meer mogelijk zal zijn als monnik wordt het... via de bouw van een kathedraal.

Als hij hersteld is, gaat hij in 1961 – niet gehinderd door kennis van zaken of een ontwerp – aan de slag op een stukje van het gebied dat zijn moeder hem alvast schenkt als erfenis. Je zou zijn manier van bouwen organisch kunnen noemen, omdat zijn creatie in alle stadia afhankelijk is van wat Don Justo, zoals hij al snel wordt genoemd, ontvangt aan schenkingen en kan vinden aan restmateriaal. Olievaten en autoban-

den doen dienst als mal om beton in te gieten (waar nodig ‘naait’ hij ze met metaaldraad aan elkaar) en vormen de basis voor de kapitelen en zuilen. Op de vraag: ‘U houdt van blauw?’ antwoordt hij licht verbaasd: ‘Blauw? Neuhh, die schilderijen heb ik gekregen.’ Hij laat zich inspireren door boeken en foto’s van de Sint-Pietersbasiliek in Vaticaanstad, uiteenlopende Spaanse kastelen en kerken en zelfs door het Witte Huis. Van tierelantijnen en druivenranken moet hij niks hebben. Don Justo (in 1994): ‘Toen de dorpeelingen zagen wat voor omvang het begon te krijgen, verklaarden ze mij voor gek. Ze vonden me altijd al een beetje raar, maar nu helemaal. Ze begrepen niet dat ik een ideaal had, konden zich daar ook niet in verplaatsen. Er kwam een moment dat ze me voor het gerecht wilden slepen, iedereen was boos op me, zelfs mijn eigen zus. Maar ik wist precies wat ik wilde. Wie Christus als ideaal heeft moet zijn eigen weg volgen.’

HULP VAN BOVEN

En zijn eigen weg volgen doet hij, dag na dag, jaar na jaar. Hij woont in een schuurtje bij zijn zus, staat zeven dagen per week vroeg op, soms om drie uur ’s nachts, om bij de steenfabrieken in de buurt ‘de misbaksels’ op te halen. ’s Avonds om een uur of zeven gaat hij

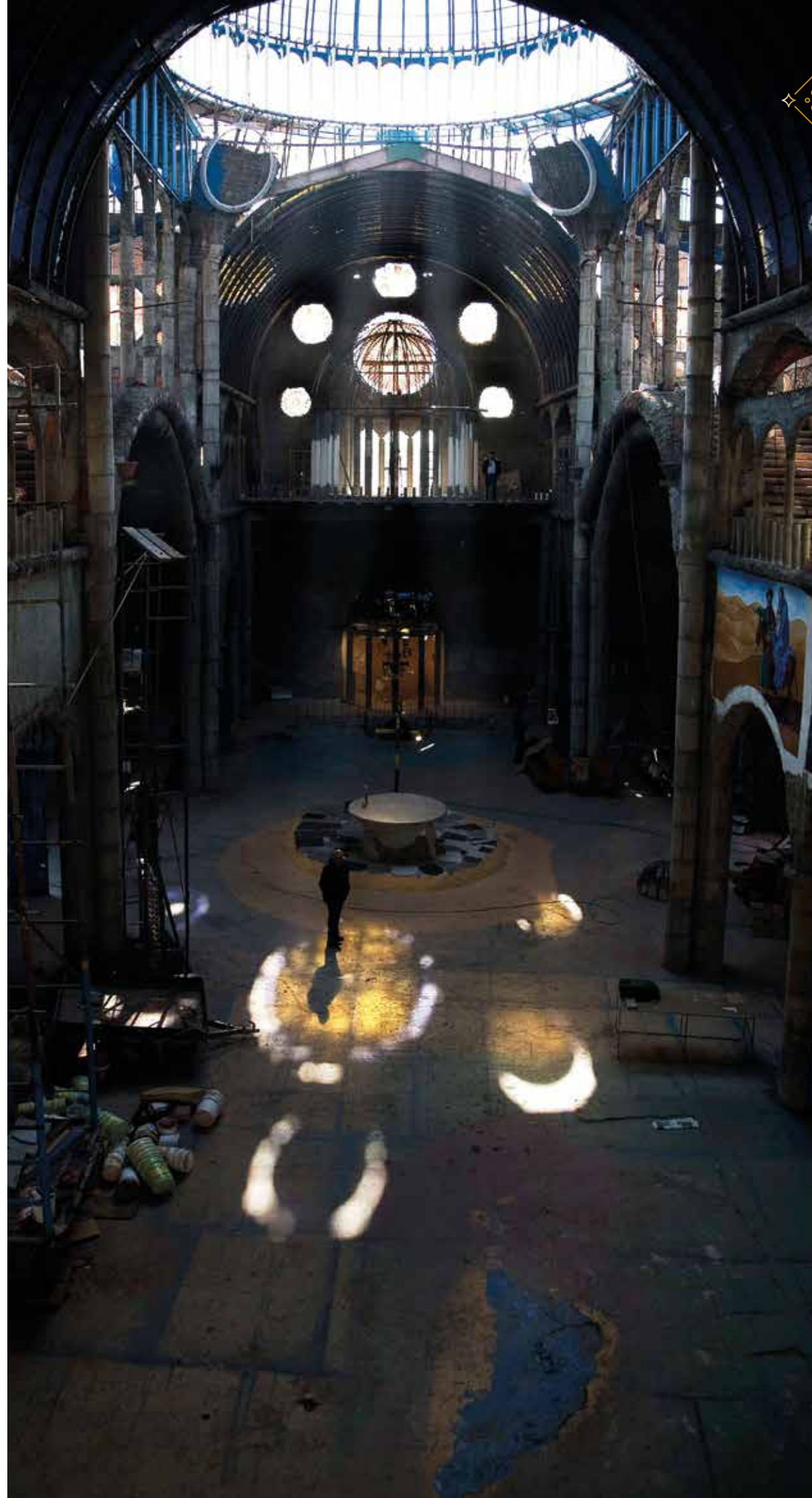

‘Hij doet het onmogelijke en het functioneert’

Als docent architectonische vormgeving organiseerde Hendrik Jan van der Valk jarenlang studiereizen naar Spanje. ‘De belangrijkste vraag die ik altijd voorlegde aan mijn studenten was: waar komt vormgeving uit voort? Je schept – in elke vorm van de kunsten – omdat je iets te vertellen hebt. Het gaat niet in de eerste plaats om de techniek, het moet van veel dieper komen. Maar waar gaat het werkelijk om? Deze kathedraal maakt het antwoord op die vragen zichtbaar. De manier waarop Don Justo werkt, zie je bij de grootste kunstenaars; die bijna dwangmatige manier van werken, die onvoorwaardelijkheid. Hij is bezig met constructies die feitelijk niet bestaan, hij last van alles aan elkaar tot het is wat hij wil. Bouwkundig gezien is het fascinerend, hij doet het onmogelijke en het functioneert. Geen architect zou het zo doen, zijn verstevingen zijn niet logisch, ze voldoen niet aan de meest basale standaardveiligheidseisen. Tot zo’n 25 jaar geleden kon je denken: hier is een gek aan het werk, dit kan niks worden. Maar nu... Alles wat hij wilde zit erin: een ouderenopvang, iets voor de jeugd, een bibliotheek, woningen. En hóé! In de crypte zie je, geklemd tussen de kolommen en het plafond, staalconstructies die doen denken aan het werk van beeldhouwers als Eduardo Chillida, Anthony Caro en Jorge Oteiza. Maar het zijn noodoplossingen; de kolommen waren niet hoog genoeg om het plafond te stutten, dat heeft hij opgevuld met staalresten. Het is ongelooflijk. Vorig jaar ben ik er weer naartoe geweest, maar ik kreeg hem niet meer te spreken. Er staat een bord in de kathedraal met het verzoek hem met rust te laten. Tja, hij is nu 95, hij moet zuinig zijn met zijn energie.’

A photograph of a man with grey hair, wearing a red beanie and a blue jacket, working on a wooden crate. He is in a room with a fireplace on the left, where a fire is burning. On the mantelpiece, there are various items including a blue water bottle, a small statue, and some papers. A window with metal bars is in the background. A white box with the text 'FRAGIL / FRAGILE / ZERBRECHLICH' is leaning against the fireplace. The man is smiling as he works.

*'Ik leef als een kluizenaar en ben
gek op die oude heiligen, zo zouden
we allemaal moeten leven!'*

naar bed, zodat hij de volgende dag weer fris aan de slag kan.

Het leven van een monnik, een kluizenaar, een heilige? Dit soort vragen vindt hij heel geestig: 'Ja ja ja! Ik leef als een kluizenaar. Ik ben gek op die oude heiligen, zo zouden we allemaal moeten leven! Ik ben een heel gewoon mens, alleen ben ik op zoek naar bepaalde waarden. Waarden die de meeste mensen misschien niet eigen zijn. De meesten doen niet meer dan eten, drinken en slapen. Is dat geluk?' Dan schaterert hij van het lachen.

Op een van de muren staat geschilderd: 'Ik kan alles door Hem die mij kracht geeft.' Dat is Don Justo's adagium, niet voor zijn eigen meerdere eer en glorie, maar voor die van God. In de loop van de decennia krijgt hij hulp van zijn neven, van dorpsbewoners, geïnspireerde passanten én van donateurs. In 2016 helpt een architect hem het gebouw gelegaliseerd te krijgen, zodat er uiteindelijk kerkdiensten in gehouden kunnen worden. Om daarvan verzekerd te zijn heeft Don Justo zijn kathedraal aan de bisschop opgedragen, die de kerk inmiddels ook als zodanig heeft erkend. Toch is er tot op de dag van vandaag nog geen mis in de kathedraal gehouden, vanwege het simpele feit dat het gebouw nog steeds niet af is.

Het dorp is inmiddels uitgegroeid tot een stadje rondom de kathedraal en de meningen erover variëren van: 'Een godswonder!' tot 'Nja, het is een prima toeristentrekpleister' en 'Het blijft een doorn in het oog, waar ambtenaren niet genoeg tegen hebben gedaan om het te voorkomen'. En Don Justo zelf? Hij is nu 95 en beseft al heel lang dat hij zijn kathedraal niet zelf zal afronden; net als bij Gaudí's Sagrada Família in Barcelona gaat het er allang niet meer om of het ooit 'af' komt. Dat is geen probleem voor hem, een mens is nooit klaar met het dienen van God, vindt hij. Hoe het zich verder zal ontwikkelen laat hij graag 'in de heilige hand'. Ik hoop wel dat ze me zullen begraven in mijn eigen kathedraal, dat is belangrijk voor me. De kathedraal en ik zijn onafscheidelijk met elkaar verbonden. Het is mijn getuigenis als christen en een voorbeeld voor de wereld.'

Meer weten?

Kijk voor de mooiste films en sites over Don Justo en zijn kathedraal op Omgmagazine.nl.